

Daf Hayomi Michnayot

Dans un an, vous aurez terminé l'ensemble des traités de la Michna

כ"ג ניסן

משניות מבוארות * מסכת אבות פרק א

העולם עומד וכל בריאת שמים וארץ התכלית שלשה דברים אלו על התורה כמו שכתבו (ורמיה כל ה), אם לא ברייתו יומם ולילה חזקת שמים וארץ לא שמתה, ועל העבודה הקרבת קרבנות בבית המקדש, שבשביל הקרבנות שהקריב נח שבעה הקדוש ברוך הוא שלא יביא מבול לעולם (בראשית א, 1) ובמנון הנה שאין בית המקדש, למדוד דייני הקרבנות כמקום קרבן, כמו שכתבו (העשרות ט, א), וישלמה פרים שפתניו, ויהי רצון שיבנה בית המקדש במהרה בימינו אמן, ועל גמולות חסדים שחתת חתנים, וניחום אבלים, וביקור חולים, וקבורת מתים, וזיוצא בהם, כדכתיב (תהלים 135, א), וילום חסד יבנה. (אמר המפרש הרע"ב לא חשיב כאן אלא דברים שבנין כל אדם, דלהנהיג ודאקנה מי שאין לו כסף מה יעשה).

פרק א א משה קבל תורה מסיני, ומקרה ליהושע, ויהושע ללקנים, ולקנים וזקנים ולנביאים, ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה. הם אמרו שלשה דברים, הווי מתנינים בדיו, והעמידו תלמידים הרבה, ועשו סגל לתורה: **ב** שמעון הצדיק היה משגיח כנסת הגדולה. הוא היה אומר, על שלשה דברים העולם עומד, על התורה ועל הגמול, ועל גמילות חסדים: **ג** אנטיגוס איש סוכו קבל משמעון הצדיק. הוא היה אומר, אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס, אלא הווי כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס, ויהי מורא שמים עליכם: **ד** יוסי בן יועזר איש צרדה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים קבלו מהם. יוסי בן יועזר איש צרדה אומר, יהי ביתך בית ועד לחכמים, ויהו מתאבק בצפר רגליהם, יהי ביתך שותה בצמא את דבריהם: **ה** יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר, יהי ביתך פתוח לרוחא, ויהיו עניים בני ביתך, ואל תרבה שיחה עם האשה. באשתו אמרו, קל וחומר באשת חברו. מכאן אמרו חכמים, כל זמן שאדם

היו כל מתכות שמשמשות בו כסעדה, וכן ללי זכוכית או ללי חרס המצפין עופרת, את שדרכו להטביל פרוש, ללי הראוי להטהר כטבילה, כגון שתשמישו על ידי צונו, יטביל במקוה הכשר שיש בו ארבעים סאה מים שאינן שאובין, כלי שדרכו להטביל שתשמישו בתומו, יגעיל במים וקח ותתיו. וצריך להעביר התלמודה בלי דבר החוצץ ואחר כך מטבילו. את שדרכו ללבו בראו, שדרכו להשתמש באור, קיבש, ולבו באור ואחר כך יטבילם. השפוד והאסקלה שצולו עליהן בשר מלגן באור עד שיהיו יניצותו מתתיו מנוה, ואחר כך מטבילו וכן מתרין. הספין, שפה והיא סתורה, טעפה בקרקע קשה עיר פנמיים אם אין בספין גמול, ואוכל גם צונו, או משחיה באבן המשחיות ואוכל בה אפילו ורתתיו, ויכלו אש שמשמש בהן בלא העגלה, או בלי לבון, או בלא טבילה, מתרין, דלא אסרה תורה אלא קדרה בת זימא דתתן טעם לפגם. סימט בעוה"י ע"ש סדר אלה הדברים כפי בני המצרים. ה' יבנה לט בית החיירה ויכער שירי עבודה ויהי מתוכה במהרה בימינו אמן.

פרק א מסכת אבות גלה מסורים ותקנות טובות שהורו לנו חז"ל, וקבת התיטרט, שקראו תוספת י' בשם אבות י' על גלה האבות החכמים הם האבות, וכן התלמידים נקראים בנים, והרבי מפרש, שלמו תהיה במסכת י' ויבנה גמולתו. הלוחדי כן מסורים אלו אינם מסורים שדור חכמי המשנה מלבם, אלא אף אלו נאמרו בסניי, ולא כחכמי האמות שחברו ספרים במסור כפי שדור מלבם כיצד יאמרו אדם עם חברו, ותספקת הזאת היא מה שרראה הקדוש ברוך הוא למשה בסניי. תוספת אבות שתשמשנו הרבה בפרוש רבינו יונה. **א** משה שעל שמו נקראת תורת משה קבל תורה מהקדוש ברוך הוא ונאמר שנגלה מסיני, ומקרה בצווי השם יתברך ליהושע תלמידו ששימשו, כדכתיב (שמות 18, א) ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך נאמרו, וכל מה שקבל מסיני יסר ליהושע, ויהושע מטר התורה לוקחים אחרים. וקשים לנביאים ע' שהגיעו לנביאים, שהם עלי הכהן ושמואל הרמתי, ונביאים אחרונים מסורה את התורה לנביאים, כנסת גדולה עזרא וסיתנה, שיהי מאה ועשרים וקנים, ובהם כמה נביאים, וקראו אנשים כנסת הגדולה, על שהחזירו העטרה ליושנה, שבזמן שהתורה לא רצו לומר בתפלה הגדול הגבור והנורא, והם החזירו ליושנה שאמרו, שהוה מנפלאות הכי גדולה, שאלקינו שומר אותנו שיה בין שבעים זאבים (וינאט ס"ב, א). הם אנשים כנסת הגדולה אמרו שלשה דברים הרבה דברים אמרו, אלו ששלוש אלו על בנה עקר קיום התורה. ה' הווי מתנינים בנין אפלו אותו דין באו לפיכך הרבה פעמים, המתנין קודם ספק דתיו ואל תמנהו.

ב והעמידו תלמידים הרבה ואל תדיקו לבחור דווקא המוכתרים, ועוד פרש, אפלו העמדתו כבר בחזקתו תלמידים, למד גם בקונטרס עם תלמידים שנאמר (קהלת 11, א) בבקר ורע את ורעך ולעבד אל תנח: וידך שאין אתה יודע איהו מהם יצאה. **ו** יעשו סגל גדר לתורה כדי שלא יבא להשגל באיסורי תורה, כדכתיב (ויקרא 17, א) ושומרתם אף משמרתיו, עשו השמרת למשמרת. **ז** שמעון הצדיק שהיה כהן גדול אחריו עזרא היה משיגי כנסת הגדולה שלאחר שפתו קלו נשתתרה הפקלה כידו, הוא היה אומר היה גיגל לומר קר, על שלשה דברים

שהיה אב בית דין קבלו מהם משמעון הצדיק ונאנטיגוס איש סוכו (רבינו יונה). דהינו שלמדו תורה על פי שמעון הצדיק ונפטו יתרו ללמד לפני אנטיגוס (תה"ט). יוסי בן יועזר איש צרדה היה אומר, יהי ביתך בית ועד לחכמים כשרצו חכמים להתקבץ והא ביתך מן לקר, ואי אפשר שלא לתמוד מהם, משל לחטט של שמיים שמי שנוכח עם מקבל רוח טוב, ורבינו יונה מפרש, שהיוו שהחכמים אינם הולכים לאדם פחות, ותרבה שתהיה ראוי שחכמים יוכלו להתערב בביתך, והיו מתאבק בצפר רגליהם של לאדם שהולך עפר רגליה, כלומר, לך אחריהם, פרשו אחרי, תשב שהולך על הארץ, שאו היה הפתני שרוב יושב על הפסל, והתלמידים יושבים לרגלי על הארץ, והיו שותה בצמא כאדם ששתה כקצמא, ולשות את דבריהם של חכמים. **ה** יוסי בן יוחנן איש ירושלים היה אומר, יהי ביתך פתוח לרוחא, כביתו של אברהם אבינו שיהו פתוח לארבע רוחות כדי שלא יצורכו להקיף למצא הפתח, והיו עניים מבני ישראל, בני ביתך ולא יבנה עבדים כעניים לשמשו, ומטוב שיהיה שם ישראל מנכסיו, ורבינו יונה מפרש, שהיו עניים רגילים בביתך, ואל תרבה שיחה עם האשה אפלו באשתו אמרו שלא ירבה חלא ברוש שצריך לפיכך, על וחומר שאסור להרבות בשיחה באשת אב או במוסיף רביעי הקדוש, שהוא היה מסדר המעניות. על דכתיב יוסי בן יוחנן, מכאן אמרו חכמים, כל זמן שאדם מרבה שיחה עם האשה, אפלו אשתו ומספר לה מה שאירע לו עם פלוני ופלני, גורם

משניות מבוארות

מסכת אבות פרק א

כ"ג ניסן

שלא פנהלה. ומים הרעים פניו לאנשים אלו (רע"ב) וישתו תלמידים הבאים אחרים וימותו בעינם, ומצא שם שמים מתחלה שיארא אתם עדות פכות, כמו שקרה לאנטיגוס איש סוכו שאמר לתלמידיו אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס, ופרשו דלא כבייתם את דבריו לתלמידים שצדק בהונן וכאו למינהו, והם המקראין צדוקין או יחזיתו. **א** בית שיהי נשיא, ושואו שיהיה אב חל קבלו מהם, מ"שמעיה ואבטיליון" הלא היה אומר, והיו מתלמידיו של אהרן הכהן, שאו שלום ורודף שלום שהיה אהרן הכהן מתאמץ לעשות שלום בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו, שהכל לאחד מהם ואמר לו תהך מתחרט ומכה עצמו על שחטאי, ואמר לי שאבא אלקי שתמולדו לו, וכן נהיה אומר לשני, ועל ידי זה כפיהו הפגישו אחד עם השני, והיו מתרצין זה לזה, והיה אוהב את הרביות ורצה שיבטחו ומקורן לתורה על ידי זה שהיו מתחבר עמיה היו מנעין מן העבירה שהיו חשבין אם אהרן היה יודע מעשי היה מתרחק ממני. **ז** הוא הלא היה אומר, נגד שמוא מי ששמוא מנשך למרחוק על ידי שדרה אבד שמה שתרבותה והישרות מקפרות אף בעליהו, ואלא מי מוסיף מי שאינו מוסיף על לפגוד, וחושב ש"די כהן שלמד כבר, יסיף יבשח מה שילמד כבר, ויהי גורסין אסף, דהינו שמת בלי עתו, ואלא לך, קטלא חוב. ודאשתמש בתנא דהינו כהנת תורה, שסתם כהן אתה דהינו חלק ועבר מה העולם, ויש מפרשים, תנא, תלמיד גברא

רעה לעצמו, שהיא מלמדת אותו לתרום ריב, או שהיא מכה אותו בלכה, על ידי שמספר לה אף פלוני כיהוה ובטל מדברי תורה שנמשך אחר דברים בטלים, וסופו יורש גיהנם. **ו** יהושע בן פרחיה היה אומר, והוא יושע בן פרחיה אב בית דין, קבלו מהם מייסין בן יועזר ויוסי בן עשה לך רב, ולא תלמוד לעצמך, ועל ידי זה תסתלק מן הספק, ויש מקורשים, עשה לך רב אף ולא תלמוד היום מאחד ולמחר מאחר וקהל קד חבר ואפלו בזמים יקרים, והיו זה את האדם לך וזה, שאנמו (ויקרא 17, טו) כצדק תשפוט עמיתך, ודוקא באדם שאין אנו משריו מעשיו, אבל אדם שהחוק לשפוט יש לדנו לך אב. **ז** תנא הארכלי היה אומר, הרוס משכן רע, שלא תלמוד מפעשיו, ועוד כדי שלא תלקח על ידו, דאוי שקרן או לשכנו (ענינים פרק ב' משנה ה'), ואל תחברו לך עשה אפלו אינו עשה עשה, והיו זה דומה לך כענין למקום שמעבדיו ערות אפלו לא לקח ממנו עטם, קולט רבינו יונה, וברכיש ינה, שמוא עשה גזל אשון ברחו, ועו דברי מנחם נחל אש, ואל תתיאש מן התפנות של האמת כיון שעסקיו מציאותו אלק ואתחבר עמו, כי פתאים יבא איהו, כדכר שררה להמן שהיה בוטח בגדלו ועשיו, וכנהר עין נהפך עגלי הגלגל. **ח** יהודה בן טובאי שהיה נשיא, שמעון בן שטח שהיה אב בית דין, קבלו מהם מיהושע בן פרחיה ונתאי הארכלי, ויהודן בן טובאי היה אומר, אל תעש עצמך כעורכי הדינים שמסדרין

טענות הבעלי דינים כדי שיונה, ואף על פי שיודע שהדין עמו, אסור לללות לו מה שיעשון, ומדת חכמים שכן כאן, ובמלמד לאדם טענת שקר הוא רשע גמור (רבינו יונה), וכשהיו בעלי דינים עומדים לפניו, היו בעיניו כרשעים שלא יטה להך לומר איש פלוני שהוא אדם חשוב לא יטעון שקר, שאם בן אלה תראה עליו צד חוב, וכשנפטרים מלפניו, יהיו בעיניו כנאיין, שקבלו עליהם את דין, ולא תחשוב כמיון ששקר מקודם, גזלו היה, אלא טועה היה וכן שנשבע, אל תחשוב שמוא נשבע על שקר, כי קבלת הדין אחר המחלוקת הוא מחמת צדקת שיש בהם. **ט** שמעון בן שטח היה אומר, והו מרבה חזקת אלה העדים אולי יכחישו את עצמן, והיו יהודי בדבריו שלא יאמר הדין שמוא קר היה המשעשה, או שאומר אם היה קר וקר היה זכאי, שמוא מתוכים למדור של טענות על שקר. **י** שמעיה ואבטיליון קבלו מהם, מיהודה בן טובאי שמעון בן שטח שמעיה היה אומר, אהוב את המלאכה, אפלו יש לו כמה מיהושע בן פרחיה ונתאי הארכלי, ויהודן בן טובאי היה אומר, אל תעש עצמך כעורכי הדינים שמסדרין

אחריו, דהינו שמשמש בתלמידים שאינם שלו, ויש מפרשים, תנא, שמשמש בשם המפרש. **יד** הוא הלא היה אומר, אם אין איזדוגל לי לומת במצות מי ידאג, לי וברבינו יונה, כי וררו האחרים הוא טוב לפי שעה, וכשהיו זכירי לעצמן, עכשו איפה אני עומד, ומה חשוקה עשיתי נגד החיובות שלי, ואם לא אעשה עכשו בעולם הזה, אמתי כי אינו מעשהו וישפולו וישתו חכמי בשאלו אקרא אתה ואלך שמה (ההלת ט, א), ויש מפרשים, אם לא ידעתי ויבני הבחורות, אמתי, שמוא כימי הזקנה לא תעלה בידו שלא יאמר היום אני עסקו, ולמחר אפנה, שהיום היה חיל ולא יוכל לשלמו. **טו** שמוא היה אומר, עשה תורתך קבוע ובה העוסק בוים ובלילה, ומלאכתך קבוע, ואל תעשה הרבה כמו שמצינו באברהם שאמר לאורחיו (בראשית 18, ה), ואקחה פת לחם, ואחר כך (1, לו) ואל תהך רץ אברהם, (1, לו) ויחך שאתה נתן ותיבל או דברים אחרים תמן לו בסבר פנים יפות שקל הנותן בפנים ועפותו כאלו לא נתן כלום, ודרשו חז"ל (בבבית סרא, ב), על ידי שנים מתלב (בראשית 18, ט), המלכין שוין לחבירו ומדבר אתו בשמחה, שקל עין ופתח פיו ורואים השנים, עשה לו טובה יותר משמשוקו חוב. **טז** רבן גמליאל בן כנז של הלא היה, שהיה נשיא, היה אומר, עשה לך רב, ככל דין שאתה מספקת באפלו על שאתה שואל ממנו איך גדול ממך (רבינו יונה), והסתלק מן הספק, ואל תרבה לומר אמדות שהתורה אמרה להמפרש אחד משני, ואם אתה לוקח יתר הדין טבל ומעשר מערבין בו, ודכר זה הוא משל לענין הסקרא, שאם יסתפר על הסקרא נמצא מקלקל אפלו אם חושב להוסיף רבלי ורבי יונה.